

VEILEDENDE ARBEIDSPROGRAM FOR DiO

Vedtatt av årsmøte i DiO 21. april 2015

1 GENERELT

Driftsassistansen for vann og avløp i Oppland (DiO) er etablert som en felles ordning for vann og avløp. Medlemskap tilbys kommuner og eiere av private vannverk og avløpsanlegg i Oppland. Formelle forhold angående DiO er beskrevet i vedtektene. Endringer i veiledende arbeidsprogram for DiO vedtas av årsmøtet.

2 FORMÅL MED DRIFTSASSISTANSEN

Formålet med driftsassistansen er å bistå kommuner og eiere av private vannforsyningssystemer og avløpsanlegg, slik at driften av deres anlegg blir så god som mulig og at egne og myndighetenes krav tilfredsstilles. DiO skal ikke ha driftsansvar for anlegg, men være en faglig veileder og et kompetanseorgan for medlemmene.

DiO's tjenesteområder omfatter i hovedsak faglig bistand, driftskontroll, rapportering og driftsoppfølging av anlegg, akkreditert prøvetaking, samt kompetanseutvikling for personer som til daglig arbeider med VA i Oppland.

3 MYNDIGHETSKRAV FOR EIERE AV AVLØPSANLEGG OG VANNVERK I OPPLAND

Vannverk og avløpsanlegg skal drives på en slik måte at krav fastsatt i lover og forskrifter overholdes. Lovgrunnlaget for drift av VA-anlegg er omfattende.

For avløpsanleggene utfører DiO følgende myndighetspålagte tjenester:

- Sammenstilling og kontroll av analyseresultater for avløpsrensaneanleggenes drift
- KOSTRA rapportering
- Akkreditert prøvetaking ved avløpsrensaneanlegg (> 2000 pe)

Driftsbesøk på vannverk inngår ikke i de ordinære tjenestene

4 BESKRIVELSE AV PROGRAMMET

Dette programmet inneholder grunnlaget for DiO's tjenester for medlemmene. Programmet er å anse som veiledende.

Driftsassistanse for VA i Oppland forutsettes å omfatte:

Ordinære tjenester (inngår i medlemskapet – se kap. 5):

- Driftsbesøk ved avløpsrensaneanlegg
- Rapportering av analyseresultater til KOSTRA og årsrapport fra avløpsrensaneanleggene
- Informasjon og kompetanseutvikling
- Fellesprosjekter

Andre tjenester (bestilles spesielt – se kap. 6):

- Akkreditert prøvetaking ved avløpsrensaneanlegg (separate avtaler)
- Spesielle tjenester – bestilles for en periode i egen liste
- Teknisk assistanse
- Administrativ assistanse
- Spleiselagsprosjekter
- Annet

Det skiller mellom omfang av tjenester til kommuner og eiere av private avløpsanlegg, kfr. oppgavefordeling gitt i tabell 1.

Tabell 1 Oppgavefordeling. Omfang av ulike medlemskap.

Oppdrag	Kommuner	Private medlemmer
		Avløpsanlegg
Ordinære tjenester: (kap. 5) - dekkes av medlemsavgiften		
Driftsbesøk ved avløpsrensaneanlegg - 3 besøk pr. kalenderår	x	x
<i>Rapportering</i>		
• Besøksrapportering	x	x
• Årsrapport avløpsrensaneanlegg	x	x
• KOSTRA	x	x
Temarapporter (fellesprosjekter)	x	(x)*
<i>Driftsdata</i>		
Kontrollprøver fra avløpsrensaneanlegg	x	x
<i>Informasjon</i>		
• Fagtreff/studietur	x	x
• Årlig medlemsmøte	x	
• Regionmøter	x	
• Vannforsyning	x	
• Avløp	x	x
• Internetsider	x	x
• Generell informasjon	x	x

*) Private anleggseiere får kopi av rapport dersom tema er aktuelt for private avløpsanlegg.

Oppland fylkeskommune

Omfang av medlemskap for Oppland fylkeskommune reguleres gjennom egen avtale. Inneværende avtale gjelder for perioden 2014 – 2016. Nedenfor er det angitt eksempler på aktuell bistand.

Relevant informasjon vedr. vannforsyning i Oppland innarbeides i DiO's hjemmeside på internett.

- Arbeidsoppgavene omfatter innlegging av artikler, formidling av nyheter og generelt vedlikehold av internettsiden. Oppdatering av internettsiden utføres etter behov.

Fagtreff o.l. vedr. vannforsyning og avløp i Oppland

- DiO arrangerer to faste seminarer pr år, "Fagtreff" for kommunene i Oppland hver vår og "VA dagene Innlandet" i samarbeid med driftsassistansen i Hedmark og Tekna hver høst. Arrangementene er tilgjengelige for OFK i forhold til innspill, tema, foredrag etc. I tillegg kan DiO bistå ved fagsamlinger i regi av OFK ved behov.

Rådgivning i VA faglige spørsmål

- DiO skal gi faglig bistand til OFK i forbindelse med saksbehandling av søknader om tilskudd til utbygging og drift av vannforsyningssystemer og spørsmål innen VA knyttet til arealplaner.

Bistand ved gjennomføring av spesielle prosjekter.

- Samarbeid med offentlige etater som Mattilsynet, kommuner, regionråd etc. kan være aktuelt for å gjennomføre spesielle prosjekter.
DiO kan etter nærmere avtale for eksempel bidra med faglig bistand og sekretærarbeid i slike prosjekter.

Rapportering

- Årlig oversikt over DiO's utførte arbeidsoppgaver for OFK skal innarbeides i årsmelding for Driftsassistanse for vannforsyning i Oppland,

5 ORDINÆRE TJENESTER – INNGÅR I BASIS MEDLEMSKAPET

5.1 Generelt

Ordinære tjenester er bistand til gjennomføring av oppgaver som følge av myndighetskrav for eiere av VA-anlegg i Oppland, og oppgaver som er av allmenn interesse for medlemmene.

5.2 Kvalitetssikring av drift ved avløpsrenseanlegg

I medlemskapet inngår tre driftsbesøk pr. kalenderår. Det utarbeides rapport fra hvert driftsbesøk (befaringsrapport), og rapport over anleggets drift over året (årsrapport).

For anlegg som over tid har vist stabil drift og gode renseresultater vil antall driftsbesøk kunne reduseres til ett eller to besøk pr. år. Nødvendig antall driftsbesøk avtales mellom renseanleggseier og driftsassistansen. Tid avsatt for det/de siste besøket/ene kan da disponeres til andre tjenester som driftsassistansen tilbyr.

Driftsbesøk ved avløpsrenseanlegg skal avtales med driftsansvarlig for renseanlegget og forutsettes å omfatte:

- Assistanse og problemløsning
- Samtale med driftsoperatørene og ansvarlig for drift av renseanlegget
- Gjennomgåelse og vurdering av egenkontrolldata
- Feltmålinger ved behov (analyseres/måles på stedet)
- Registrering av evt. driftsproblemer
- Kontroll av utstyr ved behov

For anlegg med akkreditert prøvetaking gjennom DiO:

- Intern revisjon en gang pr. kalender år (fortrinnsvis 1. halvår) (utgjør ett driftsbesøk)
- Akkreditert prøvetaking vil være tema på alle driftsbesøk og skal inngå i befaringsrapporten fra driftsbesøket (lukking av avvik, valideringer, status på utstyr, opplæring etc.)
- Anlegg med akkreditert prøvetaking kan ikke omdisponere ordinære driftsbesøk til andre tjenester uten at dette er klarert med teknisk ledelse i DiO.

5.3 Rapportering

DiO utarbeider følgende rapporter:

- Årsrapport for avløpsrenseanleggene
- Befaringsrapporter fra driftsbesøk ved avløpsrenseanlegg
- Rapportering til KOSTRA
DiO rapporterer til SSB de kapitler som går fram av «Anlegget rapporters også via driftsassistansen» i del 26 B1 (§ 13 anlegg) og 26 B2 (§ 14 anlegg).

Rapportering omfatter bl.a.:

Rapporter fra driftsbesøk.:

- Hva som ble utført og diskutert på driftsbesøket
- Drifts- og analysedata ved besøket
- Kort sammenstilling av drifts- og analysedata
- Evt. forslag til driftsjusteringer
- Oversikt over hendelser siden siste besøk
- Evt. feil som bør rettes
- Evt. mangler som er registrert under besøket

Årsrapporter for avløpsrenseanleggene:

- Oversikt over driftsdata
- Oversikt over analyseresultater
- Oversikt over renseeffekt
- Oversikt over utførte tiltak
- Prosessvurdering, evt. forslag til tiltak
- Status og trendvurderinger
- Oversikt over evt. mangler
- Utfyllende sammendrag

Alle rapporter vedr. avløpsrenseanleggene sendes til anleggseier og renseanleggene.

5.4 Informasjon og kompetanseutvikling

Informasjon og kompetanseutvikling er et viktig element i assistanseordningen. Informasjon og kompetanseutvikling knyttes opp mot følgende:

- Erfaringsutveksling, regionmøter, årlig medlemsmøte og generell informasjon
- Fagtreff, studietur og kurs
- VA dagene Innlandet
- Fellesprosjekter
- Bidra i rekrutteringsprosjekter og samarbeid med utdanningsinstitusjoner innen fagområdet VA

DiO har nær kontakt med myndigheter og andre fagmiljøer som f.eks. NORSK VANN, andre driftsassistanter mv. for å være oppdatert på nyheter, erfaringer osv. mht. vann og avløp.

5.4.1 Erfaringsutveksling og generell informasjon

Erfaringsutveksling:

For at gjennomføring av prosjekter ved VA-anleggene i Oppland skal være så rasjonell som mulig vil DiO være pådriver for formidling av erfaringer på tvers av kommunegrensene.

DiO vil etter behov også utarbeide notater eller artikler om nyheter vedr. vannforsyning og avløp som er av allmenn interesse.

En gang i året arrangerer DiO et medlemsmøte hvor aktuelle tema i forhold til arbeidsoppgaver og økonomi tas opp. Møte er primært et møte mellom styret i DiO og medlemmene, med daglig leder i DiO som møtesekretær og referent. Eksterne foredragsholdere kan også inviteres til å holde innlegg på møtet.

Regionmøter:

DiO arrangerer regionmøter hver høst. Kommunene i hver region er vertskommune for møtene på rundgang. Formålet med regionmøtene å ha en møteplass for VA ansvarlige (enhetsledere/ingeniører) fra kommunene og DiO, der det kan tas opp aktuelle tema innen fagområdet VA i hver region.

Regioninndeling:

- Gudbrandsdalen nord
- Gudbrandsdalen sør
- Valdres
- Hadeland
- Toten, Land og Gjøvik

Internettsider:

DiO har etablert nettsider hvor relevant informasjon presenteres. Sidene gir en oversikt over DiO's oppgaver, nyheter, VA-linker. Det blir også lagt ut aktuelle skjemaer som kan skrives ut direkte fra internett som f.eks. prøvetakingskjemaer, kontrollprøveprogram, skjema som inngår i akkreditert prøvetaking osv. DiO's internett adresse er: www.dio.as

5.4.2 Fagtreff, studieturer og kurs

Fagtreff eller studietur, arrangeres av DiO hver vår.

På fagtreffene/studieturene tas det sikte på å gi deltakerne faglig kunnskap, relevant informasjon om drift og vedlikehold av anlegg, informasjon fra myndigheter og faginstanser, demonstrasjon av utstyr, befaringer, sosialt samvær mv.

Temaene på fagtreffene fordeles jevnt mellom vannforsyning og avløp.

Målgruppen for fagtreff er driftsoperatører og personell fra teknisk avdeling i kommuner, samt private anleggseiere.

DiO kan arrangere kurs ved behov eller være medarrangør for kurs i regi av andre.

5.4.3 VA dagene Innlandet

VA-dagene Innlandet arrangeres hvert år, annet hvert år i Hamar og Lillehammer/Øyer.

Arrangør er Tekna i samarbeid med driftsassistansene i Hedmark og Oppland.

VA-dagene Innlandet er noe mer teoretisk rettet enn fagtreffene, men har også en utstillingsdel der leverandører kan demonstrere VA relatert utstyr og produkter.

5.4.4 Fellesprosjekter

I fellesprosjekter behandles utvalgte tema som er av interesse for et flertall av medlemskommunene. Gjennomføringen av prosjektene baserer seg på å gi medlemmene veiledning og informasjon knyttet til aktuelle tema. For alle fellesprosjekter blir det utarbeidet en prosjektrapport. Prosjektrapporten distribueres til alle medlemmer.

Valg av tema gjøres på grunnlag av innspill fra kommuner, fagorganer, myndigheter og ved prioritering av oppgaver som anses som viktige for vannforsyning og avløp i Oppland. Eksempler på gjennomførte fellesprosjekter som er gjennomført er tilbudsrunde på analyser på avløpsvann/slam og drikkevann.

Det forutsettes utført ett fellesprosjekt pr. år, og forslag til tema legges frem for og besluttet av styret.

6 ANDRE TJENESTER – BESTILLES SPESIELT

6.1 Generelt

Noen medlemmer kan ha behov for bistand fra DiO til annet enn de ordinære tjenestene.

Dette faktureres separat for hvert år.

DiO må ta forbehold om ledig kapasitet utover rammen for gjeldende avtale.

Opgaver av ren prosjekteringskarakter kan ikke utføres av DiO.

6.2 Andre tjenester etter behov

6.2.1 Teknisk assistanse

Det forutsettes at teknisk assistanse for en stor del vil bli knyttet opp mot f.eks.:

- Driftsassistanse drikkevannsanlegg
- Bistand ved idriftsettelse av nye pumpestasjoner og behandlingsanlegg
 - Funksjonsprøving
- Gjennomgang av dokumentasjon ved overlevering (driftsinstruks)
- Bistand for å løse driftsproblemer
 - Behandlingsprosess
 - Mekanisk utrustning
 - Bygningsmessige konstruksjoner
 - Automatikk og elektronisk opplegg
- Optimalisering av drift
 - Kontroll/kalibrering av utstyr
 - Vurdering av kjemikalieforbruk
 - Vurdere drifts- og vedlikeholdskostnader
- Kontroll av driftsresultater for vannforsyningsanlegg*
 - Vurdering av kontrollprøver
 - Separate driftskontroller ved anlegg med flere behandlingstrinn
- Vurdering av HMS
 - Vurdere anlegg mht. arbeidsmiljø og sikkerhet
 - Vurdere behov for tiltak

*Dette inngår i faste tjenester for avløpsanleggene

6.2.2 Administrativ assistanse

Det forutsettes at bistand vil knyttes opp mot bl.a.:

Vannforsyning

- Bistand ved utforming av søknader om tilskudd
- Kostnadsvurderinger
- Bistand drikkevannsbehandling
- Årsrapportering for vannverk
- Tilstandsvurderinger
- Utarbeidelse/vedlikehold av IK systemer og beredskapsplaner
- Gjennomgang av energiforbruk
- mv.

Avløp

- Avtaler om industritilknytning til kommunalt nett (utkast til avtale/kostnadsberegninger)
- Bistand ved utarbeidelse av lokale forskrifter for separate avløpsanlegg
- Tilstandsvurderinger
- Ledningsnett – kartlegging av overløp og mengder
- Utarbeidelse/vedlikehold av IK systemer og beredskapsplaner
- Gjennomgang av energiforbruk
- mv.

6.3 *Spleiselagsprosjekt*

Fellesprosjekt med deltagere fra noen kommuner.
Et eksempel er utarbeidelse av VA-norm for noen regioner.

6.4 *Akkreditert prøvetaking ved avløpsrensaneanlegg (egne avtaler er inngått)*

Forurensningsforskriften setter krav til akkreditert prøvetaking på avløpsrensaneanlegg > 2000 pe fra og med 31.12.2008. DiO har etter vedtak i styringsgruppa 12.12.2007 tilbudt sine medlemskommuner akkreditert prøvetaking. Det er inngått egne avtaler med hver enkelt kommune og avgift for akkreditert prøvetaking kommer i tillegg til ordinær medlemsavgift. Deler av tiden for driftsbesøk på avløpsrensaneanleggene, som betales gjennom det ordinære medlemskapet, må brukes til akkreditert prøvetaking i den utstrekning teknisk ledelse i DiO finner det nødvendig.

7 KOMPETANSE I DIO

DiO har ingen ansatte, men kjøper sine tjenester fra konsulentfirma eller annet egnet organ (se vedtektene § 1.3 Utførelse av driftsassistansen).

7.1 *Kompetanse som kreves for utførelse av DiO*

- Daglig leder og VA ingeniør bør være sivilingeniør/ingeniør innen fagområdet VA, det er ønskelig med fordypning i renseteknikk og erfaring fra avløpsrensaneanlegg
- Stedfortreder for daglig leder skal ha tilsvarende kompetanse som daglig leder
- Driftsteknikere må ha relevant VA-prosess bakgrunn og minimum 5 års erfaring fra bransjen. De skal ha inngående kunnskap om drift av avløpsrensaneanlegg, prøvetaking av avløpsvann og utstyr for prøvetaking. Driftsteknikerne skal også inneha kompetanse i forhold til evaluering og kontroll av vannføringsmålere. Formell kompetanse vil kunne være teknisk fagskole, fagbrev eller annen relevant teknisk utdanning evt. med påbygging i VA og renseteknikk.
- Vedkommende som skal holde DiO's kurs i prøvetaking bør ha deltatt på eksternt kurs /opplæring i prøvetaking.
- Elektriker/automatiker med VA-prosess kompetanse

7.2 *Spesielle Kompetansekrav i forbindelse med akkreditert prøvetaking*

Kvalitetsleder og/eller kvalitetssikrer bør ha formell utdanning som sivilingeniør eller ingeniør med kompetanse som oppgitt i kap. 7.1.

Driftsteknikerne inngår som **Teknisk ledelse** i DiOs akkreditering.

DiO vil i utstrakt grad benytte prøvetakingsmetodikk i sine prosedyrer som er fastlagt i gjeldende standarder og veiledere (se tabell 5.2 i kap 5). Ved behov for utvikling av egen metodikk vil det være krav til kompetanse på ingeniør/sivilingeniør nivå for validering av metodene.

Alle må ha god kjennskap i NS-EN ISO/IEC 17025 og DiOs styringssystemet og rutiner. I tillegg må de som skal utføre interne revisjoner ha opplæring i planlegging, gjennomføring og rapportering av interne revisjoner. Opplæringen kan være enten eksternt eller intern.